

„Zabezpečenie vysokokvalitnej starostlivosti pre ľudí žijúcich s HIV, ktorí boli vysídlení z Ukrajiny“

Od nástupu agresie Ruska voči Ukrajine dňa 24. februára 2022 utiekli k 11. aprílu 2022 do Poľska, Maďarska, na Slovensko, do Rumunska a Moldavskej republiky viac ako 4 milióny Ukrajincov¹. Hoci krajiny susediace s Ukrajinou prijali zatiaľ najviac vysídlených osôb, v nadchádzajúcich týždňoch sa predpokladá ďalšia migrácia v celej Európe.

Podľa odhadov žilo na Ukrajine pred vojnou viac než 250 000 osôb (1 % z celkového počtu obyvateľov) s HIV, z ktorých približne 130 000 podstupovalo antiretrovírusovú liečbu.

Keďže nútené vysídľovanie ľudí z Ukrajiny sa zintenzívňuje, je mimoriadne dôležité, aby boli krajiny v celej Európe prijímajúce tieto vysídlené osoby pripravené zabezpečovať vysoké normy prevencie a liečby HIV a starostlivosti o ľudí žijúcich s HIV.

Rada Európskej únie prijala smernicu o dočasnej ochrane², ktorá ponúka primeranú odpoveď na súčasnú situáciu poskytnutím okamžitej ochrany a práv vrátane práv na lekársku pomoc.

Regionálny úrad WHO pre Európu požiadal partnerov v Európskej klinickej spoločnosti pre AIDS (EACS) spolu so skupinou siete Európskych usmernení v strednej a východnej Európe (ECEE), s Centrom spolupráce organizácie WHO v Centre excelentnosti pre zdravie, imunitu a infekcie (CHIP) a Centrom verejného zdravia Ministerstva zdravotníctva Ukrajiny o vypracovanie štandardizovaného

¹ Údaje z UNHCR. K dispozícii na stránke: <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>

² Rada Európskej únie. Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov. Brusel: Úradný vestník Európskej únie, 2001. K dispozícii na stránke: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055&from=EN>

³ Štandardizovaný protokol pre klinický manažment a výmenu lekárskeho údajov pre osoby žijúce s HIV medzi utečencami z Ukrajiny (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/353083>).

protokolu pre klinický manažment a výmenu lekárskych údajov pre ľudí z Ukrajiny žijúcich s HIV³.

Na to, aby sa zabezpečilo, že v celej Európe sú zavedené vhodné systémy na klinický manažment a výmenu údajov pre ľudí žijúcich s HIV, ktorí boli vysídlení z Ukrajiny, je mimoriadne dôležité, aby krajiny v celej Európe zvažili tieto opatrenia:

- a) bezodkladné vypracovanie a zavedenie národných plánov na poskytovanie bezplatnej a ľahko dostupnej starostlivosti Ukrajincom žijúcim s HIV, v prípade potreby vrátane poskytovania antiretrovírusovej liečby, liečby koinfekcií, prevencie oportúnnych infekcií a liečby opiátovými antagonistami,
- b) zabezpečenie vytvorenia siete určených a dostupných kliník, ktoré budú poskytovať testovanie na HIV a antiretrovírusovú liečbu a starostlivosť o ľudí s vírusovou hepatítidou, tuberkulózou a pohlavne prenosnými chorobami a testovanie na ne. Tieto služby musia brať do úvahy potreby vysídlených osôb súvisiace s jazykom, kultúrou a duševným zdravím,
- c) zaistenie bezpečného elektronického prenosu lekárskych informácií medzi Ukrajinou a prijímajúcimi krajinami s použitím poskytnutého odkazu a formulára³ a v rámci krajín a medzi krajinami na uľahčenie bezpečného a rýchleho poskytovania starostlivosti,
- d) skladovanie liekov potrebných na antiretrovírusovú liečbu, aby bolo možné poskytnúť aspoň 90 dní liečby vysídleným osobám v prípade ďalšieho tranzitu do iných krajín EÚ, pokiaľ možno s použitím rovnakej liečby, aká im bola predpísaná na Ukrajine,
- e) využitie príležitosti poskytnúť ľahký prístup k testovaniu na HIV a iné krvou prenášané vírusy vysídleným osobám v rámci všeobecného zdravotného skríningu a osobám prijímaným na hospitalizáciu,
- f) poskytovanie dokumentácie potvrdzujúcej ochorenie na HIV a podrobných údajov o vykonaných testoch a podstupenej antiretrovírusovej liečbe pre osoby, ktoré sa presúvajú ďalej v rámci krajiny alebo z krajiny odchádzajú.

Ak sa zohľadnia uvedené aspekty, zabezpečili by sme najvyššie normy starostlivosti pre ľudí žijúcich s HIV, ktorí utekajú z Ukrajiny, a zabránili by sme tomu, aby malo vysídľovanie ľudí z Ukrajiny negatívny vplyv na ambície dosiahnuť do roku 2030 ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

³ Štandardizovaný protokol pre klinický manažment a výmenu lekárskych údajov pre ľudí žijúcich s HIV medzi utečencami z Ukrajiny (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/353083>).